

Národné lesnícke centrum
Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Odbor lesníckej politiky a ekonomiky

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Bratislava
Sekcia LH a spracovania dreva

a

Slovenská lesnícka spoločnosť, člen Zväzu slovenských
vedecko-technických spoločností

AKTUÁLNE OTÁZKY EKONOMIKY A POLITIKY LESNÉHO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zborník z odborného seminára

Vydanie zborníka bolo podporené Agentúrou na podporu výskumu a vývoja
na základe zmluvy č. APVV-0057-11

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

Zvolen
10. decembra 2013

Zborník príspevkov z odborného seminára je zameraný na aktuálnu situáciu a ekonomické problémy lesného hospodárstva a lesníctva SR a ich vplyv na konkurencieschopnosť subjektov lesného hospodárstva. Pozornosť sa zamerala aj na význam združení neštátnych vlastníkov lesov a ich interakcie s lesníckou a ďalšími súvisiacimi politikami.

Názov: Aktuálne otázky ekonomiky a politiky LH SR
Zborník z odborného seminára
Zostavovatelia: Ing. Zuzana Sarvašová, PhD.
Ing. Miroslav Kovalčík, PhD.
Vydavateľ: Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Technická úprava: Lubica Bešinová
Tlač: NLC – referát reprografie
Náklad: 100 výtlačkov
Rozsah: 105 strán
Vydanie: Prvé

Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.

© Národné lesnícke centrum, Zvolen 2013

ISBN: 978 - 80 - 8093 - 180 - 3

OBSAH

MIROSLAV KOVALČÍK, MARTIN MORAVČÍK EKONOMICKÉ VÝSLEDKY LESNÉHO HOSPODÁRSTVA SR V ROKU 2012	4
MILAN ORAVEC, MARTIN MORAVČÍK NÁVRH AKČNÉHO PLÁNU NÁRODNÉHO PROGRAMU VYUŽITIA POTENCIÁLU DREVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	17
ZUZANA DOBŠINSKÁ, BLANKA GIERTLIOVÁ, EMÍLIA BALÁŽOVÁ KOMPARÁCIA DAŇOVÉHO ZATAŽENIA FO V SR A RAKÚSKU Z HLADISKA PERSPEKTÍVY TRANSAKČNÝCH NÁKLADOV	29
EMÍLIA BALÁŽOVÁ, ZUZANA DOBŠINSKÁ POROVNANIE FO A PO Z POHLADU DAŇOVÉHO A ODVODOVÉHO ZATAŽENIA	36
JOZEF TUTKA PREDPOKLADANÉ A SKUTOČNÉ DOPADY KRÍZY V LH SR	43
MIROSLAVA BUDINCOVÁ, ZUZANA SARVAŠOVÁ OČAKÁVANIA A POTREBY ZÁUJMOVÝCH SKUPÍN VO VZŤAHU K EKOSYSTÉMOVÝM SLUŽBÁM LESA – PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA KOZIE CHRBTY	54
JAROSLAV ŠÁLKA, ZUZANA DOBŠINSKÁ, ZUZANA SARVAŠOVÁ, ZUZANA HRICOVÁ MEDZINÁRODNÉ AKTIVITY VÝSKUMU O MAJITELOCH LESA A V LESNÍCKEJ POLITIKE	63
ZUZANA DOBŠINSKÁ, ZUZANA SARVAŠOVÁ, VIERA PETRÁŠOVÁ, LUDMILA MARUŠÁKOVÁ POSTOJE LAICKEJ VEREJNOSTI K OBHOSPODAROVANIU LESOV NA SLOVENSKU	68
MATEJ SCHWARZ, MATÚŠ KAJBA, PAVEL MARUŠKA TRVALO UDRŽATELNÉ HOSPODÁRENIE V REGIÓNOCH PROJEKTU VYNALES	75
ZUZANA SARVAŠOVÁ, MATÚŠ KAJBA PREDBEŽNÉ VÝSLEDKY Z DOTAZNÍKA PROJEKTU VYNALES O SÚKROMNÝCH MAJITELOCH LESA SR	86
ZUZANA HRICOVÁ SWOT ANALÝZA ZDRUŽENÍ VLASTNÍKOV NEŠTÁTNYCH LESOV NA SLOVENSKU	94

SWOT ANALÝZA ZDRUŽENÍ VLASTNÍKOV NEŠTÁTNYCH LESOV NA SLOVENSKU

ZUZANA HRICOVÁ

ABSTRACT

Paper deals with the analysis of political potential of the associations of forest owners. Theoretically defines the term political potential and its factors. The second part deals with results of the survey of political potential of associations of forest owners in Slovakia through the SWOT analysis, which was sent to former and current officials of associations. In conclusion, paper gives recommendations for the associations of forest owners to improve their political potential.

Key words: associations of forest owners, political potential, SWOT analysis

1 ÚVOD

Záujmové združenia sú dôležitou súčasťou dnešného moderného politického systému. Spolupráca s verejným sektorom, informovanie verejnosti, aktívne zúčastňovanie legislatívneho procesu, sú len niektoré z dôležitých rolí záujmových združení. Ich vplyv v organizovaných sektoroch spoločnosti by mal byť ľahko pozorovateľný v každodennej činnosti všetkých odvetví vlády. Záujmové združenia vlastníkov lesov hrali významnú úlohu pri formovaní neštátneho lesníckeho sektora na Slovensku. Základným poslaním združení vlastníkov lesa je ovplyvňovanie lesníckej politiky na Slovensku, podpora diskusie a formulácie spoločných záujmov jednotlivých členov a ich presadzovanie.

Politický potenciál záujmových združení

Politický potenciál záujmového združenia je schopnosť presadiť sa v politickom procese. Politicko-administratívny systém má zo spolupráce zo systémom sprostredkovania záujmov výhody ako získavanie informácií, či politickú podporu. Systém sprostredkovania záujmov potrebuje politicko-administratívny systém, lebo len prostredníctvom neho vie presadiť svoje záujmy. Niektorí autori sa venovali ovplyvňovaniu politického procesu prostredníctvom moci. Chápu moc ako schopnosť aktéra ovplyvňovať iných aktérov a dosiahnuť politický výsledok. Aktéra považovali za objekt, ktorý je zahrnutý v politickom procese formulácie a implementácie, kde formulácia a implementácia sú vnímané ako výsledok aktérovho zásahu. Títo aktéri môžu byť jednotlivci alebo združenia (Krott et al., 2013).

Bayers, Eising a Maloney (2008) sa venovali kritériám, ktoré by malo spĺňať záujmové združenie angažujúce sa v politickom procese. Podľa nich je relevantný najmä stupeň organizovanosti a štruktúrovanosti, ktorý je pre skupinu prirodzený a vymedzuje ju voči všeobecnej verejnej mienke. Kritériom, ktoré zužuje záber v rámci organizovaných skupín je politický záujem, za účelom propagovania a dosiahnutia ktorého skupiny smerujú svoj vplyv na vývoj politických rozhodnutí prostredníctvom politickej obhajoby daného záujmu. Zo záujmového združenia sa stáva politický aktér reflektujúci požiadavky svojich členov. V politickom procese je však aktérov reprezentujúcich politické záujmy svojich

priaznivcov viac (ako napr. politické strany/hnutia), preto je nutné záujmové združenie voči nim vymedziť kritériom neformálnosti. Tento parameter vytvára zo záujmového združenia aktéra, ktorý nedisponuje ambíciami inštitucionálne sa zapojiť do štátnych štruktúr vytvárajúcich verejnú politiku a ovplyvňujúcich ich implementáciu (Bayers, Eising, Maloney, 2008).

Ohroziť politický potenciál môže fragmentácia záujmových združení. Pluralizmus ako pravidlo fungovania politického systému vytvára priestor pre vznik viacerých združení, čo však prináša aj nevýhody. Fragmentované združenia sú slabým partnerom v politickom živote, ich nevýhodou je, že súperia medzi sebou a nedokážu sa spojiť, aj keď ich cieľ je rovnaký. Združenia by mali byť jednotné v spoločných otázkach (Schubert, 1989).

Politický potenciál rozpoznávame podľa formálnych, neformálnych a vnútorných, vonkajších faktorov. Formálne faktory sú predovšetkým založené ústavne. Neformálne faktory predstavujú schopnosti záujmových združení fungovať a predstaviť sa v politickom procese. Vnútorné faktory predstavujú schopnosť záujmových združení fungovať vnútri združenia, vonkajšie predstavujú správanie smerom k iným združeniam, vláde, iným neziskovým organizáciám a pod.

Tabuľka 1 Faktory politického potenciálu záujmových združení

Politický potenciál záujmových združení	Vnútorný	Vonkajší
Formálny	Ústavné právo slobodne sa združovať Ústavná ochrana svojich hospodárskych a sociálnych záujmov	Politické právo na účasť v politickom rozhodovaní Pripomienkovanie legislatívnych návrhov, strategických dokumentov
Neformálny	Organizovateľnosť záujmov Reprezentatívnosť Odborné vedomosti Finančné zdroje na činnosť združenia Spoločné hospodárenie Služby členom združenia	Schopnosť predstaviť svoje ciele ako ciele vo verejnom záujme Schopnosť získavania spojencov v iných záujmových združeníach Lobbing v parlamente, vláde a verejnej správe Lobbing v medzinárodných inštitúciách Public relations

Zdroj: Vlastný zdroj

Vnútorný formálny politický potenciál

Ústavné právo slobodne sa združovať – Každý občan má v ústave SR, v čl. 29 definované právo slobodne sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeníach. Ak sa stretne viacero občanov, ktorí majú spoločný záujem a chcú ho dosiahnuť, môžu slobodne vytvoriť záujmové združenie a lepšie tak reprezentovať spoločné záujmy. Na úrovni EÚ je v charte základných ľudských práv v čl. 12 definované právo na slobodné združovanie s inými na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami. Každý má právo na ochranu svojich záujmov na odbory alebo vstupovať do nich.

Ústavná ochrana svojich hospodárskych a sociálnych záujmov – V ústave čl. 37 je dané právo každého občana sa slobodne združovať s inými na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov. Napr. vlastníci lesného pozemku sa združia a vytvoria záujmové združenie vlastníkov lesov, aby lepšie dokázali ochraňovať svoje hospodárske záujmy a obhajovať spoločné záujmy voči iným socioekonomickým skupinám alebo politicko-administratívne systému. Na úrovni EÚ bol založený Európsky hospodársky a sociálny výbor, ktorý zastupuje hospodárske a sociálne záujmové skupiny z celej Európy.

Dané faktory sme zaradili do vnútorného politického potenciálu, pretože ide o jednotlivca, ktorý sa na základe svojich práv môže rozhodnúť, či do záujmového združenia vstúpi alebo nie. Ide o práva v rámci združenia, kde každý člen má právo slobodne sa združovať a chrániť svoje hospodárske a sociálne záujmy. Prostredníctvom záujmového združenia má možnosť lepšej ochrany svojich práv.

Vonkajší formálny politický potenciál

Politické právo na účasť v politickom rozhodovaní – Znamená uplatnenie verejnosti v procese rozhodovania a schvalovania. Patrí sem tripartita, ktorá vychádza z uplatňovania základných ľudských práv a slobôd z politického práva, uplatňovania zásad pluralizmu, čiže rešpektovania existencie organizácií zamestnávateľov a organizácií zamestnancov. Účelom je uskutočňovať sociálny dialóg na celoštátnej úrovni a upraviť fungovanie sociálneho dialógu medzi štátom a jednotlivými organizáciami prostredníctvom svojich zástupcov, aby boli dodržané základné politické práva (MPSVR SR, 2011). Tu však nie sú združenia vlastníkov lesov aktívne vzhľadom na ich postavenie. Rolu tu hrá Združenie zamestnávateľov LH SR a Odborový zväz DREVO-LESY-VODA, ktorý však nezahŕňa vlastníkov lesa.

Pripomienkovanie legislatívnych návrhov, strategických dokumentov – Záujmové združenia by mali byť schopné ovplyvňovať politický proces prostredníctvom pripomienkovania legislatívnych návrhov alebo strategických dokumentov v oblastiach, ktoré sa ich značne týkajú. Tým si posilňujú svoje miesto v politickom procese a taktiež sú schopné dosiahnuť niekoľko zo svojich zámerov. Medzirezortné pripomienkovanie funguje ako formálny koordinačný mechanizmus, kde záujmové združenia môžu ovplyvňovať politické rozhodovanie prostredníctvom spísania pripomienok. Pripomienky majú formu návrhu alebo odporúčania a predkladateľ ich môže, ale nemusí vziať do úvahy. Ak sú pripomienky označené ako zásadné, to znamená, že pripomienkujúci orgán na nich trvá, predkladateľ ich nemôže zamietnuť bez toho, aby ich prerokoval s daným orgánom. Ak sa nepodarí rozpor odstrániť, musia sa takéto pripomienky prerokovať na zasadnutí vlády (Kováčechová, Žilinčík, 1999). Záujmové združenia majú právomoc pripomienkovania aj prostredníctvom hromadných pripomienok, čo znamená uplatnenie väčšieho počtu fyzických osôb alebo právnických osôb zo strany verejnosti, kde si verejnosť splnomocní svojho zástupcu.

Vnútorný neformálny politický potenciál

Organizovateľnosť záujmov – K vysvetleniu vzniku záujmového združenia a vstupu členov socioeconomickej skupiny do záujmového združenia prispela predovšetkým teória rational choice zastúpená Olsonom (1965) a jeho nasledovníkmi. K vzniku organizovanej skupiny sú jednotlivci motivovaní predovšetkým očakávaním dlhodobej výhody a zisku. Jednotlivci sa združia kvôli naplneniu spoločných cieľov, snažia sa vyprodukovať kolek-

tívny statok, pričom vznikajú dva problémy. Moe (1980) tvrdil, že jednotlivci by mohli systematicky preceňovať svoj vlastný význam v záujmovom združení pre dosiahnutie kolektívneho cieľu. Prvým problémom organizovateľnosti záujmov je problém čierneho pasažiera, čo znamená možnosť podieľať sa na skupinových výhodách bez nutnosti vynaloženia osobných nákladov (napr. členského). Dawes, Orbell, Simmons a vande Kragt (1986) tvrdia, že problém čierneho pasažiera klesá, je pasažier prinútený k plateniu podielu v záujmovom združení, ak sa chce podieľať na kolektívnych akciách. Možnosť stať sa čiernym pasažierom vedie k oslabeniu až k zániku motivácie vstúpiť do združenia. Druhým problémom je veľkosť skupiny, čo je pre Olsona (1965) rozhodujúcim faktorom. Pri malých skupinách existuje motivácia vyjednávať s cieľom dosiahnutia vzájomne výhodného kolektívneho konania. To však neznamená, že záujmové skupiny musia byť pri dosahovaní svojich cieľov úspešné. Pri veľkých skupinách sa častejšie objavuje problém čierneho pasažiera, pretože čím je skupina väčšia, tým je príspevok jedného člena na produkciu kolektívneho statku menší. Malý člen chápe svoj príspevok za tak malý, že nepovažuje za dôležité do záujmového združenia vstúpiť. Podľa Olsona (1965), veľké skupiny sa môžu organizovať do záujmových združení, ak potencionálnych členov stimulujú prostredníctvom selektívnych motivácií, ktoré by odmeňovali participantov alebo sankcionovali neparticipantov. Poznáme pozitívne a negatívne motivácie. Pozitívne motivácie pre členov sú služby v rámci kolektívneho dobra, ako napríklad priaznivé ceny pri príprave programov starostlivosti o les alebo poistenie proti lesným požiarom. Negatívne motivácie sa zameriavajú na potrestanie čiernych pasažierov, ktorí nezdieľajú náklady na poskytovanie kolektívneho dobra, môžu byť napríklad vo forme nátlaku povinného členstva. Poslednou možnosťou selektívnej motivácie podľa Olsona (1965) je moral suasion, kde je potencionálny člen varovaný pred negatívnymi dopadmi jeho neúčasti v záujmovom združení, ktoré sú ale dlhodobé a preto pre krátkodobo rozmýšľajúcich členov málo účinné.

Reprezentatívnosť – je vyjadrená počtom členov záujmového združenia k počtu členov celej socioekonomickej skupiny. Reprezentatívnosť záujmových združení je schopnosť ovplyvňovať politický proces v záujme dosiahnutia spoločných cieľov. Záujmy vlastníkov lesov sú spojené a prezentované ako spoločný záujem v politickom procese. Organizovaný záujem je potrebné nájsť na rovnakých úrovniach politického rozhodovania (miestnej, regionálnej, národnej), aby sa všetky záujmové združenia so spoločným cieľom pridali a dokázali tak ľahšie presadzovať spoločné záujmy. Členovia združenia sa musia aktívne podieľať na všetkých aktivitách združenia, aby sa zabezpečilo rovnaké zastúpenie na všetkých dôležitých pozíciách pri dosahovaní spoločných cieľov napríklad v politickom procese (Krott, 2006).

Služby členom združenia – Súvisia s organizovateľnosťou záujmov. Hlavným poslaním záujmových združení je zabezpečovať uspokojovanie záujmov a potrieb občanov vzájomnou podporou bez toho, aby sa čakalo na rozhodnutie akéhokoľvek štátneho úradu v danej veci a poskytnúť občanovi alternatívne riešenia, čiže právo na slobodu voľby. K službám členom združení patrí informovanosť a vzdelávanie, kde táto služba je zameraná na jednotlivých členov organizácie, pretože informácie, ktoré sa ťažko zisťujú alebo sa nedajú nájsť, sú zhromažďované, upravené a distribuované prostredníctvom združenia. Záujmové združenia by mali organizovať školenia a ďalšie vzdelávania ohľadom daných tém, pre ktoré bolo združenie vytvorené, aby členovia mohli spoločne participovať na dosiahnutí záujmov, ktoré boli stanovené a nedochádzalo by tak k problému čierneho pasažiera (FAO, 2000).

Odborné vedomosti – Na základe odborných znalostí a vedomostí môžu členovia združenia ovplyvňovať ostatné strany. Prostredníctvom návrhov vecných riešení a činnosťou expertov v konkrétnych oblastiach sa znižujú informačné deficity verejnej správy a politikov. V záujmových združeniach je dôležitým faktorom pojem „power of expertise“, ktorý znamená schopnosť ovplyvňovať správanie ostatných v združení na základe predošlých skúseností a odborných znalostí v určitej oblasti a je znakom lepšej kooperácie pri dosahovaní spoločných záujmov (Huber, 2000).

Finančné zdroje na činnosť združení – Aby záujmové združenia mohli lepšie fungovať a prispievať tak k dosiahnutiu svojich záujmov, či už v politickom procese alebo aj mimo neho, finančné zdroje tak predstavujú významný prostriedok pre politický potenciál pri realizácii ich cieľov. Záujmové združenia by mali využívať možnosti viacerých zdrojov príjmov, aby si zabezpečili vlastnú nezávislosť od jedného finančného zdroja, a aby sa vyhli aj negatívnym dôsledkom pri jeho neočakávanom zlyhaní. Finančné zdroje môžu záujmové združenia získať z vlastnej činnosti alebo z iného, externého zdroja. Externé zdroje majú charakter darujúceho subjektu a môžu to byť: členský poplatok, verejné zdroje, dary, dotácie, sponzorské príspevky, granty, príjmy z vlastnej hospodárskej činnosti alebo verejné zbierky atď (Majdúchová, 2004).

Spoločné hospodárenie – Skupinové aktivity, ako využiť úspory z rozsahu sú významným účelom hospodárskych združení vlastníkov lesov, ktoré môžu vzniknúť s pomocou záujmových združení. Úspory z rozsahu môžu byť pri vstupnom riadení, zásobovaní, produkcii, marketingu a riadení nákladov. Pri zásobovaní hromadný nákup organizácie v mene členov znamená nižšiu cenu zariadení a materiálov. Jedným z ďalších ekonomických dôvodov pre organizácie je spolupráca v oblasti ťažby a predaja dreva a hospodárenia v lese. Spoločné riadiace aktivity môžu byť účinnejšie a jednoduchšie pre člena. Pre vlastníkov lesného pozemku, ktorí nežijú na pozemku, spoločné obhospodarovanie často predstavuje jedinou možnosť riadenia. Spoločný trh s drevom prispieva k silnejšej pozícii na trhu, s čím súvisia vyššie príjmy pre záujmové združenia (FAO, 2000).

Vonkajší neformálny politický potenciál

Dané faktory sú zaradené do vonkajšieho neformálneho politického potenciálu, pretože neexistuje žiadna právna úprava daných faktorov, či už na národnej alebo na vyššej úrovni.

Schopnosť predstaviť svoje ciele ako ciele vo verejnom záujme – Záujmové združenia by mali predstavovať svoje ciele ako ciele vo verejnom záujme, pretože dané problémy sa nemusia týkať len členov, ale taktiež aj iných jednotlivcov, ktorí do združenia nevstúpili. Tu môže dochádzať k problému čierneho pasažiera.

Schopnosť získavania spojencov v iných záujmových združeniach – Záujmové združenia nemusia vždy čakať len na zásah vládnych inštitúcií, môžu sa podieľať v dosahovaní svojich záujmov spoločne s inými združeniami, ktoré presadzujú rovnaké záujmy. Výmena názorov a informácií by mohla dospieť ku komunikácii a možno aj vyriešeniu problémových otázok (Greenwood, 2003). Schopnosť získavania spojencov aj v iných záujmových združeniach súvisí s organizovateľnosťou záujmov, pri ktorej sa viac združení spojí a dokážu tak efektívnejšie dosahovať spoločné záujmy ako napr. pri spolupráci s drevospracujúcim priemyslom alebo v rámci politicko-administratívneho systému.

Lobbing v parlamente, vláde a verejnej správe – Záujmové združenia využívajú lobbing ako taktiku na presadzovanie záujmov svojich členov. Reprezentanti združenia by mali využívať svoj sociálny potenciál k nadviazaniu kontaktov s ďalšími významnými

stranami. Pre združenia je výhodné mať vo vládných radoch svojho zástupcu, pretože by mohli lepšie dosahovať a uspokojovať svoje záujmy (Krott, 2006).

Lobbing v medzinárodných inštitúciách – Pri medzinárodnom lobbingu sú záujmové združenia konfrontované so zložitejším procesom ako na národnej úrovni. Medzinárodný lobbing je charakterizovaný vysokým stupňom neistoty. Môže dochádzať k prehrám, ale na druhú stranu to môže viesť k veľkým úspechom (Krott, 2006).

Public relations – Verejná mienka je pre záujmové združenia dôležitá pri podpore ich problémov. Členovia združení by mali vedieť využívať rôzne PR nástroje v praxi, aby sa dostali do povedomia verejnosti a zohrali dôležitú úlohu pri jej ovplyvňovaní a tvorbe politického procesu.

Výskum

Cieľom výskumu bolo zistenie charakteristík záujmových združení vlastníkov lesa a ich politického potenciálu z pohľadu expertov a funkcionárov. Pri danom výskume bola využitá metóda SWOT analýzy.

SWOT analýza pre zistenie charakteristík záujmových združení vlastníkov lesa a ich politického potenciálu bola prvotne vytvorená skupinou expertov, ktorú tvoria riešitelia APVV projektu VYNALES (Výskum vplyvu neštátneho vlastníctva lesov na politiky súvisiace s lesníctvom). Experti vytvorili konečnú verziu SWOT analýzy, ktorá bola adresovaná bývalým a terajším funkcionárom záujmových združení vlastníkov lesa po celom Slovensku. V danej SWOT analýze mohli zaškrtnúť buď súhlasím alebo nesúhlasím a tiež doplniť prečo s daným názorom súhlasia, nesúhlasia.

Zmyslom danej SWOT analýzy bolo poskytnúť záujmovým združeniam možnosti využívania silných stránok a odporúčania pre ich ďalšie fungovanie v politickom procese a účasti na jeho rozhodovaní. Na druhej strane má slúžiť na maximálne využitie príležitostí, ktoré ponúka vonkajšie prostredie a zaistiť, aby vonkajšie hrozby mali čo najmenší negatívny vplyv na realizáciu nimi určených cieľov.

SWOT analýza vytvorená expertmi

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Združovanie a reprezentácia spoločných záujmov • Zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja hospodárenia na lesných pozemkoch • Organizačná štruktúra, vysoká operatívnosť (neexistuje 3-stupňové riadenie ako v štátnych lesoch) • Spolupráca vlastníkov prostredníctvom ich záujmového združenia napríklad v obchode a marketingu • Prezentácia požiadaviek verejným činiteľom • Vplyv na návrhy legislatívnych dokumentov • Dôležitý nástroj v prispievaní k cieľom mobilizácie dreva stanovených v stratégii EÚ pre lesníctvo a lesného akčného plánu • Vyriešenie veľkej časti reštitučných a reprivatizačných problémov lesných pozemkov • Podpora riadenia lesného hospodárstvana národnej úrovni a úrovni EÚ • Aktívni funkcionári záujmových združení • Dobrá spolupráca s drevospracujúcim priemyslom a jeho združeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentácia neštátneho vlastníctva lesov s malým záujmom o vstup do združení vlastníkov lesov • Pretrvávajúca nedostatočná medzirezortná spolupráca a koordinácia s politikami ovplyvňujúcimi lesy a lesníctvo • Odlišné záujmy jednotlivých členov v združení • Malá reprezentatívnosť záujmových združení • Nízka úroveň spolupráce so štátnymi lesmi • Nedostatok finančných zdrojov na prácu združení
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora záujmových združení prostredníctvom PRV • Silné odborné zázemie lesníctva na Slovensku pre podporu neštátneho sektora s ochotou spolupracovať so záujmovými združeniami vlastníkov lesa • Prevencia ilegálnych aktivít v lesoch • Väčšia šanca pri uspokojovaní potrieb združení pri zvýšenej počte členov • Zlepšenie komunikácie s odbornou a laickou verejnosťou • Posilňovanie kooperácie, koordinácie a komunikácie medzi jednotlivými združeniami • Možnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická kríza s dopadom na finančnú silu záujmových združení • Zvyšujúce sa strety záujmov pri využívaní lesov • Rozdrobenosť združení • Strata spoločenského postavenia lesníctva, kríza s dopadom na politický potenciál záujmových združení • Dominantné postavenie štátnych lesov v obchode s drevom • Nedostatočná informovanosť verejnosti o význame neštátneho vlastníctva lesov • Nezáujem štátnej moci o lesníctvo a neštátny sektor

Výsledky

Silné stránky

Silné stránky znamenajú vnútorné vlastnosti, ktoré môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa.

Tabuľka 2 Silné stránky

Združovanie a reprezentácia spoločných záujmov	12:1
Zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja hospodárenia na lesných pozemkoch	11:2
Organizačná štruktúra, vysoká operatívnosť (neexistuje 3-stupňové riadenie ako v štátnych lesoch)	10:3
Spolupráca vlastníkov prostredníctvom ich záujmového združenia napríklad v obchode a marketingu	3:7
Prezentácia požiadaviek verejným činiteľom	12:1
Vplyv na návrhy legislatívnych dokumentov	12:1
Dôležitý nástroj v prispievaní k cieľom mobilizácie dreva stanovených v stratégii EÚ pre lesníctvo a lesného akčného plánu	5:7
Vyriešenie veľkej časti reštitučných a reprivatizačných problémov lesných pozemkov	8:4
Podpora riadenia lesného hospodárstva na národnej úrovni a úrovni EÚ	6:6
Aktívni funkcionári záujmových združení	10:3
Dobrá spolupráca s drevospracujúcim priemyslom a jeho združeniami	4:9

Z danej tabuľky môžeme vidieť, že funkcionári s jednotlivými tvrdeniami prevažne súhlasili. Najväčší nesúhlas bol pri tvrdeniach o spolupráci v obchode a marketingu, čo malo za následok hlavne to, že jednotliví funkcionári sa vyjadrili, že marketingu sa vôbec nevenujú a neexistuje absolútne žiadna spolupráca v rámci jednotlivých združení a ani ju nepovažujú za dôležitú v rámci ich pôsobenia. Väčšina funkcionárov ani nepovažuje za silnú stránku združení ich prispievanie k cieľom stanovených v stratégii EÚ pre lesníctvo a v lesnom akčnom pláne. Súvisí to hlavne s tým, že združenia nedisponujú veľkými finančnými prostriedkami, nie sú pozývané ku tvorbe strategických dokumentov a ani nie sú brané do úvahy pri jednotlivých rozhodnutiach. Zhodné súhlasné aj nesúhlasné stanovisko vyjadrili funkcionári pri tvrdení o podpore riadenia lesného hospodárstva na národnej úrovni a úrovni EÚ. Súhlasné stanoviská v podstate tvrdili to isté ako nesúhlasné, vyjadrili sa, že by dané tvrdenie bolo silnou stránkou, ak by boli pozývaní k tvorbe strategických dokumentov. Vážne tvrdenia by mali byť zabezpečené v zákone, vyhláškach a usmerneniach. Nesúhlasné stanovisko malo rovnaké názory, pretože podľa združení neexistuje žiadna podpora zo strany ministerstva a názory nie sú akceptované. Väčšina funkcionárov sa vyjadrila, že nemajú dobrú spoluprácu s drevospracujúcim priemyslom a jeho združeniami, len štátne lesy spolupracujú. Združenia nemajú žiadny vplyv na spoluprácu, keďže podľa nich vyhrávajú priekupníci s drevom a nemajú možnosť to ovplyvniť. Pozitívom je však možnosť výmeny informácií.

Do silných stránok bolo pridané aj tvrdenie, že prostredníctvom výmeny skúseností medzi subjektmi a jednotlivými združeniami, by dochádzalo k zlepšeniu kvality práce a funkcionári vyzdvihli spoluprácu s Technickou univerzitou vo Zvolene.

Slabé stránky

Slabé stránky znamenajú vnútorné vlastnosti, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa.

Tabuľka 3 Slabé stránky

Fragmentácia neštátneho vlastníctva lesov s malým záujmom o vstup do združení vlastníkov lesov	11:2
Pretrvávajúca nedostatočná medzirezortná spolupráca a koordinácia s politikami ovplyvňujúcimi lesy a lesníctvo	11:1
Odlíšne záujmy jednotlivých členov v združení	9:4
Malá reprezentatívnosť záujmových združení	8:5
Nízka úroveň spolupráce so štátnymi lesmi	6:7
Nedostatok finančných zdrojov na prácu združení	13:0

Pri slabých stránkach nesúhlasné stanovisko prevládalo pri úrovni spolupráce so štátnymi lesmi. Funkcionári sa vyjadrili, že so štátnymi lesmi majú primeranú spoluprácu. Štátne lesy majú antagonistické postavenie, určujú cenovú politiku dreva, a postupne sa spolupráca zlepšuje.

Do slabých stránok boli zaradené aj tvrdenia ako veková štruktúra vlastníkov, žiadna spolupráca s lesníckymi školami na Slovensku, neakceptácia štátnej správy a rozvíjajúce sa lobistické skupiny, ktoré tak vedia ľahko získať pozemky.

Príležitosti

Znamenajú externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť k dosiahnutiu cieľa.

Tabuľka 4 Príležitosti

Podpora záujmových združení prostredníctvom PRV	10:3
Silné odborné zázemie lesníctva na Slovensku pre podporu neštátneho sektora s ochotou spolupracovať so záujmovými združeniami vlastníkov lesa	9:4
Prevenca ilegálnych aktivít v lesoch	10:2
Väčšia šanca pri uspokojovaní potrieb združení pri zvýšenom počte členov	13:0
Zlepšenie komunikácie s odbornou verejnosťou	13:0
Posilňovanie kooperácie, koordinácie a komunikácie medzi jednotlivými združeniami	13:0
Možnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ	13:0

Pri príležitostiach môžeme vidieť, že názory funkcionárov sa zhodovali s názormi a tvrdeniami expertov. Vyplýva to z toho, že jednotlivé tvrdenia vychádzajú z poznatkov, ktoré by združenia mali využívať vo svoj prospech. Do SWOT analýzy boli pridané aj tvrdenia ako potreba omladenia v neštátnom sektore, zvýšenie vzdelávania vlastníkov, združenia by mali poskytovať služby, z ktorého získajú financie na svoj chod a hromadné protestné akcie.

Ohrozenia

Znamenajú externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

Tabuľka 5 Ohrozenia

Ekonomická kríza s dopadom na finančnú silu záujmových združení	11:2
Zvyšujúce sa strety záujmov pri využívaní lesov	13:0
Rozdrobenosť združení	11:2
Strata spoločenského postavenia lesníctva, kríza s dopadom na politický potenciál záujmových združení	11:2
Dominantné postavenie štátnych lesov v obchode s drevom	11:2
Nedostatočná informovanosť verejnosti o význame neštátneho vlastníctva lesov	13:0
Nezáujem štátnej moci o lesníctvo a nešťatný sektor	13:0

Jednotlivé ohrozenia taktiež priniesli výrazné súhlasné stanovisko s názormi vytvorené expertmi. Dané tvrdenia v rámci ohrozenia by mali slúžiť ako varovanie pre združenia, ktoré by mali brať do úvahy a snažiť sa spoločne spolupracovať a vedieť tak lepšie ovplyvňovať svoje záujmy. Do ohrozenia bola pridaná aj práca notárskych kancelárií a súdnictvo, kvôli ktorým môže dochádzať k zisku územia.

Konečná verzia SWOT analýzy

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Združovanie a reprezentácia spoločných záujmov • Zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja hospodárenia na lesných pozemkoch • Organizačná štruktúra, vysoká operatívnosť (neexistuje 3-stupňové riadenie ako v štátnych lesoch) • Prezentácia požiadaviek verejným činiteľom • Vplyv na návrhy legislatívnych dokumentov • Vyriešenie veľkej časti reštitučných a reprivatizačných problémov lesných pozemkov • Podpora riadenia lesného hospodárstva na národnej úrovni a úrovni EÚ • Aktívni funkcionári záujmových združení • Dobrá úroveň spolupráce so štátnymi lesmi • Výmena skúseností medzi subjektmi, zlepšenie kvality práce • Spolupráca s TUZVO	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentácia neštátneho vlastníctva lesov s malým záujmom o vstup do združení vlastníkov lesov • Pretrvávajúca nedostatočná medzirezortná spolupráca a koordinácia s politikami ovplyvňujúcimi lesy a lesníctvo • Odlišné záujmy jednotlivých členov v združení • Malá reprezentatívnosť záujmových združení • Spolupráca vlastníkov prostredníctvom ich záujmového združenia napríklad v obchode a marketingu • Dôležitý nástroj v prispievaní k cieľom mobilizácie dreva stanovených v stratégii EÚ pre lesníctvo a lesného akčného plánu • Slabá spolupráca s drevospracujúcim priemyslom a jeho združeniami • Nedostatok finančných zdrojov na prácu združení • Veková štruktúra vlastníkov • Žiadna spolupráca s lesníckymi školami na SR • Neakceptácia štátnej správy • Lobistické skupiny

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora záujmových združení prostredníctvom PRV • Silné odborné zázemie lesníctva na Slovensku pre podporu neštátneho sektora s ochotou spolupracovať so záujmovými združeniami vlastníkov lesa • Prevencia ilegálnych aktivít v lesoch • Väčšia šanca pri uspokojovaní potrieb združenia pri zvýšenom počte členov • Zlepšenie komunikácie s odbornou a laickou verejnosťou • Posilňovanie kooperácie, koordinácie a komunikácie medzi jednotlivými združeniami • Možnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ • Omladiť • Zvýšiť vzdelávanie vlastníkov • Združenia by mali poskytovať produkty, z ktorého budú mať financie • Hromadné protestné akcie 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická kríza s dopadom na finančnú silu záujmových združení • Zvyšujúce sa strety záujmov pri využívaní lesov • Rozdrobenosť združení • Strata spoločenského postavenia lesníctva, kríza s dopadom na politický potenciál záujmových združení • Dominantné postavenie štátnych lesov v obchode s drevom • Nedostatočná informovanosť verejnosti o význame neštátneho vlastníctva lesov • Nezáujem štátnej moci o lesníctvo a neštátny sektor • Práca notárskych kancelárií a súdnictvo

2 ODPORÚČANIA, ZÁVERY

Poznať politický potenciál záujmových združení je dôležité pre každú oblasť lesného hospodárstva, od lesohospodárskeho plánovania, cez ochranu lesa až po ekonomiku lesníckeho sektora. Záujmové združenia vlastníkov lesov by mali využívať silné stránky a príležitosti, ktoré sú im ponúkané, pretože v tom je sila spoločného potenciálu. Dané stránky by však nemali byť využívané len aktívnymi lídrami združenia, ale taktiež aj členovia by sa mali zapájať do zaumienených cieľov a záujmov združenia. Neštátny sektor by mal využiť všetky snahy na odstránenie slabých stránok a využívať politický potenciál v plnom rozsahu. Zvýšenie aktivity členov a zjednocovanie názorov môže prispieť k eliminácii konfliktných názorov a schopnosti lepšie využívať zdroje financovania, ktoré sú podstatné pre združenia vlastníkov lesov na Slovensku. Financovanie združení je na Slovensku problém, a prostredníctvom externých zdrojov by združenia mohli lepšie využívať svoj politický potenciál. Podpora združení od štátu je v posledných rokoch kritická, združenia nevidia snahu od štátu im pomôcť a to by sa malo zmeniť. Len spoločným prístupom a jednotnými názormi by združenia vedeli zvýšiť svoj politický potenciál a získať pozornosť štátu a získať financie na ich chod.

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0057-11.

Použitá literatúra

1. BAYERS, J., EISING, R., MALONEY, W. 2008. Researching Interest Groups Politics in Europe and Elsewhere: Much We Study, Little We know? In: West European Politics, s.1103-1128
2. DAWES, R.M., ORBELL, J.M., SIMMONS, R.T., VAN DE KRAGT, A.J.C. 1986. Organizing Groups for Collective Action. In: The American Political Science Review, Vol. 80, No. 4, s. 1171-1185
3. FAO. 2000. Options for the Organization of Small Forest Owners in Central and Eastern Europe for Sustainable Forest Management. Rome
4. FAO. 2012. Review of forest owners organizations in selected Eastern European countries. Rome
5. GREENWOOD, J. 2003. Interest Representation in the European Union. Houndmills, Palgrave
6. HUBER, B. 2000. Experts in organizations: The power of expertise. Institute for research in Business Administration. University of Zurich. Zurich
7. KOVÁČECHOVÁ, E., ŽILINČÍK P. 1999. Ako sa rodí zákon. Centrum pre podporu miestneho aktivizmu. Poniky
8. KROTT, M. 2006. Forest policy analysis, European Forest Institute, Springer
9. KROTT, M. et al. 2013. Actor-centred power: The driving force in decentralised community based forest governance. In: Forest Policy and Economics
10. MAJDÚCHOVÁ, H. 2004. Neziskové organizácie. Vydavateľstvo SPRINT, Bratislava
11. MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. 2011. Tripartita. [Online] Dostupné na: <http://www.employment.gov.sk/tripartita.html>
12. MOE, T. M. 1980. The Organization of Interests: Incentives and the Internal Dynamics of Political Interest Groups. University of Chicago Press
13. OLSON, M. 1965. The Logic of Collective Action: Public Good and the Theory of Groups. Harvard University Press
14. SCHUBERT, K.. 1989. Interessen vermittlung und staatliche Regulation, Westdeutscher Verlag, Opladen

Adresa autora:

Mgr. Zuzana Hricová
Katedra ekonomiky a riadenia LH
Lesnícka fakulta
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 24
96053 Zvolen, Slovenská republika
hricovaz@tuzvo.sk